

ZENTAI ELLENŐR.

Helyi és vidéki érdekű társadalmi és közgazdasági hetilap.

Szerkesztő és kiadóhivatal: Eötvös-utca, Szeresza (Belevégi) házában, hova a lapot érdeklő közlemények, hirdetések, az előfizetési pénzek és hirdetés díjak intézendők.

Előfizetési árak:

Egész évre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 forint. — Egyes számok a szerkesztő lakásán és Zettin József ur kereskedésében 10 krért kaphatók.

Megjelenik
minden vasárnap.

Hirdetések:

Hirdetési díj egy négyszög-centiméternyi térért 2 kr. — Bélyegdíj minden egyes beiktatás után 30 kr. — Nyilttér petitsoronként 10 kr.

Mihálkovics István.

† 1888. augusztus 3.

A ki él, halállal edős e földnek.
Garay.

A rómaiak azt mondták, hogy: De mortuis nil nisi bene. Ezt az egyszerű mondatot egy szemforgatónak úgy tetszett fordítani, hogy: A holtakról vagy jót vagy semmit. Ez a hibás fordítás igen kapóra jött azoknak, kik érzik, hogy nagyon rászorulnak az emberek elnézésére és nagy okuk van az elítéltetéstől rettegniök. Gyöngék lévén, gyöngédeknek akarnak látszani. Elnézök, hogy irántuk is elnézök legyenek — az igazság rovására.

A ki bírja a latinnyelvet, tudja, hogy az a római, ki az általam idézett elvet föl állította, azt mondotta, hogy a holtakról semmit vagy jól, mert ha a „jót“ akart volna mondani, akkor nem „bene“-t, hanem „bonum“-ot használ. De mivel az igazság ellen nem akart véteni, úgy mondotta, a mint értette. Hogy igazam van, bizonyosság a nagy Széchenyi, ki a hivatkozott latin mondatot a következőleg adta vissza: Vagy igazat, vagy semmit.

Igazat mondani szereplő egyéniségről sokszor kellemetlen, hallgatni mindig gyávaság.

Istenben boldogult Mihálkovics István Zentán olyan nagy szerepet játszott, hogy róla hallgatni nem lehet, nem szabad.

Nincs tudomásom Zenta multjából olyan emberről, ki akkora szerepet játszott volna, mint Mihálkovics játszott, és hogy emlékéhez nagyobb eredmények nem fűződnek, csakis annak tudható be, hogy rajta is teljesedett: Inter arma silent Musae. Azaz, midőn még iskolába kellett volna járnia, már a halállal farkasszem nézett: az 1848. forradalom tűzbe ragadta és majdnem mint gyermek, a haza védelmére fegyvert ragadott és végig küzdötte a nehéz idöket, a forradalom leveretése után besoroztatott osztrák katonának, Megszabadulván a katonaságtól, magával sodorta a nyilvános élet Előbb Petrovoszellón, utóbb Zentán választatott meg jegyzőnek. Jegyzői állásától megválván, a közügyek terén folyton az utolsó két évig, majd mint koronakerületi, majd mint városi képviselő elsőrendű szerepet játszott és döntő befolyást gyakorolt.

Mint hogy lelkiismeretesen megfelelni kötelességének tartotta, mire vállalkozott, teendői minden erejét és idejét igénybe vévén, nem szerezhetett magának oly sokoldalú és

mély ismereteket, minökre a nyilvános életben szereplőnek okvetlenül szüksége van, nem vivhatott ki akkora eredményeket, a mekkorákat népszerűsége alapján kivivhatott volna.

Bokros elfoglaltsága miatt elméjét nem művelhette ki annyira, hogy a népszerűséget ne célnak, hanem csak eszköznek tekintse, szivét nem vértézhette föl annyira, hogy a hízlegéseknek ellenálhatott volna. És ezért volt szerencsétlen keze az emberek megválasztásában. Ez a gyöngesége okozta azt, hogy a kit ő a semmiségből kiemelt, átkává lett a városnak. Végzete volt, hogy rokonszenvét méltatlanokra és érdemtelenségre pazarolta és kik azzal fizettek, hogy megrontására törtek és őt idő előtt sirba vitték.

40 éves nyilvános szereplésének legküzdelmesebb, de egyszersmind legeredménydúsabb szaka volt a járásper ideje. Az ebben az ügyben kifejtett lankadatlan buzgalomával életének ércnél maradandóbb emléket állított. Egyedül neki köszönni köteles a közönség, hogy a város minden nélkül nem maradt és lelkiismeretes, okos gazdálkodás mellett megkíméltetik a közkölségtől. És éppen ennél a pontnál döbben meg az ember szive, midőn látja, hogy végzete nem engedte meg, hogy művében teljes örömét láthassa, elfordult lélekkel lévén kénytelen tapasztalni, hogy fáradságának gyümölcsét éppen az harácsolja el, a várost az általa szerzett vagyonából éppen az fosztogatja ki, kit gyöngeségből ő tett emberré. Mintha a Gondviselés demonstrálni akarta volna, hogy azt a művet, melyet egyik kezével emelt, a másikkal lerombolja. Elszorul az ember keble, midőn e jelenségből olyas valamit kulcsolni kénytelen, hogy halála előtt senki sem mondhatja magát boldognak, ha elméjét ki nem művelte, szivét meg nem nemesítette.

Az elköltözöttnek életéből magunkba szállva láthatjuk, hogy a sors az embert minden javaival meg nem áldja, hogy a földön tökéletes boldogság nem létezik. Az elköltözöttnek az anyagi javakból többet juttatott, mint sok másnak, olyan tág szerepkört engedett neki, mint csak keveseknek, de megvonta tőle azt a kedvezményt, hogy mindenkit önzetlenül szeretni tudjon, és senkit vakon gyűlölni képes ne legyen.

Az Istenben boldogult volt minden, a mi egy város közéletében az ember csak lehet. Volt jegyző, postamester, takarékpénztári igazgató, követjelölt és polgármester és annyira népszerű, hogy joggal elmondhatta: Zenta én vagyok; de nagy ember még sem

volt, nem lehetvén azzá hiányos műveltsége miatt.

A legtalálóbban jellemezem, ha azt mondom, hogy ő csak zentai nagyság volt. De azt az elévülhetlen érdemét senki el nem vitathatja, hogy nálánál e városnak nagyobb szolgálatot senki nem tett; egyedül ő szerezte meg a városnak jelenlegi vagyonát, melylyel megteremtette azt az alapot, a melyen hűséges sáfárok fölépíthetik a város szebb jövőjét.

Azért áldott legyen emléke a legkésőbb nemzedék előtt!

Lelkiismeretem megnyugtat, hogy nem sértettem meg az elvet: De mortuis nil nisi bene.

Rendkívüli Közgyűlés július 27-én.

(Folyt. és vége.)

Horovitz B: Nem vagyok barátja, hogy föltétlenül megadják a 200 ezer frtot. Én a pénzügyi bizottságban is kifogásoltam az eljárást, minthogy azonban az elnök szerint a pénzügyi bizottsági értekezletnek a pénzbeszerzés módja volt a tárgya, nem engedtek szóhoz, tehát fönttartottam jogomat, hogy itt szóljak a vasut kérdéséhez. Kozics ur abbéli indítványának, hogy kérvényezzünk, nem látom helyét. Én is föllebbezttem, de föltétlenül elutasítottam. Én is a vasut mellett vagyok, de azt is megkérdézem, lesz-e a városnak belőle haszna. A 200 ezer frt a szabadkai irányra szavaztatott, még pedig elsőbbségi kötvényekre; most pedig két vasutat akarnak építeni, nagyobb lesz a kiadás, kisebb lesz a jövedelem; nem vagyok abban sem biztos, nem fognak-e két részvénytársaságot alakítani, ezenfölül meg csak törzs részvényeket akarnak adni, ebben az esetben kidobnók a pénzt. Hogy az egy vonalra hozott határozat a kettőre is kötelező volna, tagadom, ámbár nem vagyok jogász. Ha lejárt a bizottság mandátuma, választunk másikat. A föltét is kellene értekezni, vajjon a kérdés nem tartozik-e bíróság elé. A többi községek is ránk várakoznak. Küld-ssék ki egy bizottság, vajjon föltétlenül kell-e fizetni? — Kozics: A fölszólalások megérlelték a kérdést, csak arra nézve van aggály, hogy a kérvényezéstől várható e eredmény. Horovitz ur fölszólalásában ellenmondás rejlik, midőn a kérvényezéstől nem vár eredményt, de azért bizottság kiküldését indítványozza annak megállapíthatása végett, vajjon kell-e föltétlenül fizetni, mivel ez nem bizonyos szerinte is, éppen azért lehet eredménye a kérvénynek. Ne féljenek a pertől nem lesz belőle járásper, nem fizetnek egyesek a kölséget, fölforgatást, pangást nem idézne elő. Tehát ragaszkodom indítványomhoz már csak Horovitz ur ellenmondó indítványa alapján is. Kérjük meg a magas kormányt, hogy ne szolgáltatasson ki az eredményeseknek. Ne siessünk, mert önmagunk megrontásával fog járnai. — Kohn Mór: Más városokkal is érintkezni kell, mert nem egyedül Zentának csinálják a vasutat. Ha azok elállnak igéretüktől, akkor is elállunk, különben elviszük a vasutat másfelé. — Kalmár Antal: A vasuthoz szólni nem akarok, mert az tavaly elhatároztatott. Ezuttal csak a pénzbeszerzés módjáról lehet szó. Horovitz ur bizottság kiküldését indítványozza. Ezt fölslegesnek tartom, mert a megajánlott összeg közíg. uton is behajtható. Csak az a kérdés, benne van-e az engedély-okmányban, mintha beleegyeztünk volna, hogy közíg. uton is behajtható. Az érdekelt községekből egy bizottság volna kiküldendő, hogy be és miképen akarják

beszerezni a pénzt. — Vass József: Horovitz ur szerint a 200 ezer nem arra a vonalra szavaztatott meg, melyre követelik, az engedményesek mutassák ki, hogy mind a két vonalra ajánlatot meg, vagy mondják ki hogy mind a két vonalra adottnak tekintik. Zenta maga vegyen magának kölcsönt, ne a többi községgel együttesen. Figyelmeztetem a képviselő testületet a tiszai töltés közösségére. — Kozics: Visszatetszenék, ha én is úgy beszélnek, mint Kalmár ur, hogy nem érdemes beszélni. Mert pénzről van szó, ne kívánja ülnök ur, hogy véleményét készpénz gyanánt vegyünk, hiszen nem egyeztünk bele, hogy közíg. uton behajtható egyen, mint maga is beismerte, és mégis az engedményesek javára kedvezményt akar adni a megyével egyetemben. Kohn ur oda nyilatkozott, hogy nem tehetünk a szomszédok nélkül semmit, különben másfelé viszik a vasutat. Hiszen mi heneceghetünk, nem is kerülhetnek ki bennünket, mert tőlünk lesz legnagyobb jövedelmük és a központon vagyunk; a szomszédoktól nem tanulunk, de igen is ők tőlünk tanulhatnak. Horovitz urnak a jogügyi bizottság iránti indítványát föltétlenül el fogadom azzal a megtoldással, hogy kérvényezzünk. — Horovitz B.: Lehetetlen szó nélkül hagynom Kalmár ur felszólalását a vicinális vasutakra vonatkozólag. Ő maga is megjegyezte, hogy a megajánlott összeg csak akkor hajtható be közíg. uton, ha beleegyezésünk az engedélyokmányban bennt foglaltatik, de hogy benne nem foglaltatik, kétségbe vonhatlanul igazolja az a körülmény, hogy mi egy vonalra és nem kettőre szavaztunk meg a 200 ezer frtot. Amak nem vagyok eliene, hogy a községekkel érint. kezdünk. — Kalmár: Nem azt mondtam, hogy kötelező, csak azt állítottam, hogy akkor volna behajtható, ha ebbe beleegyeztünk, de azt hiszem, ez nem foglaltatik az engedélyokmányban és csakis a lefizetést meghagyó miniszteri leiratra hivatkoztam. — Szekfü: Tudomásom van, hogy a községek a pénzbeszerzés módjáról gondolkoznak, Ő Kanizsa értekezlet tartását indítványozza, küldjünk ki mi is bizottságot. Hiu remény, mintha a miniszterium megváltoztatná határozatát. Arról gondoskodjunk, mi módon szerezzük be a szükséges összeget. Kérjük meg alispán ur ő nagyságát, hogy ez érdemben híjjon össze értekezletet. — Györgyvánszky: Nem akartam az ügy érdeméhez szólni, de úgy veszem ki, hogy a miniszter nincs eléggé tisztában. Drágábbra jön a két vonat, mint az egy, tehát kevesebb hasznot, illetőleg kisebb perccet fog huzni. Az ilyen kérdés eldöntésénél 101 képviselő szavazata szükséges, minthogy jelenleg nem vagyunk emyien, tehát nem is határozhatunk. Többekkel együtt kölcsönt venni veszedelmes, mert közös lónak turós a háta. Nem szorultunk tudományért másokra, a kölcsön-ügyben ne alakítsanak konzorciumot. — Szekfü: Csak a pénzbeszerzés módjáról beszélhetünk; ha a kölcsönt többek társaságában akarjuk fölvenni, a megye előbb helyben hagyja. — Kozics: Éppen ezt nem akarom. A megye minden bizonynyal beleegyezik. Körüljárják, kapacitálják a községek megbízottait, és olyan határozatot hozatnak, a minót akarnak. — Dudás Lajos: A 200 ezer frtot meg kell fizetni, de az idő nincs kikötve. A 250 ezer frtos közíg. alap legalább a papíron megvan. Ebből a közíg. alaptól 10 évi részletekben évenként 20 ezer frt fektetessék vasúti részvényekbe. — Kozics: A 250 ezer frt visszatérítését a város magának engedte el. Ha nem tartjuk be a terminust, nem lesz baj, de ha vasúti alapul tüzzük ki és nem lesz pénz, a város nem vehet részvényeket évenként 20 ezer frt erejéig akkor a részvényesek ellenünk exekuciót vezetnek. — Kohn S.: Én sem osztom Dudás ur fölfogását. Mint Kozics ur helyesen megjegyezte, gyakorlatilag ki nem vihető. Nem telik a visszatérítésre, a kiadás igénybe veszi az egész jövedelmet. A vasútnak rögtön kell pénz. Én is a mellett vagyok, hogy minden község maga kössön kölcsönt. Különben nagyban hozzájárulok a főjegyző ur indítványához. — Horovitz B.: Mig a jogügyi oldal eldöntve nincs, addig a dolog pénzügyi oldalára át nem térhetünk. Előbb a fizetési terminusok állapítandók meg. — Dudás L.: Természetesnek tartom, hogy csakis részletekben fizetendő le a 200 ezer frt. — Szekfü: Nagyobb összeget olcsóbban kapnak és ha több község egyöntetűen jár el. — Wuits: A tanács nem akar akadályokat gördíteni az önálló vélemény elé, de a magam részéről is a főjegyző ur indítványát elfogadásra ajánlom és az indítványokat szavazás alá bocsátom. A kik a kölcsön fölvetését kívánják, igennel, a kik pedig ellene vannak, nemmel szavaznak. Igennel szavaztak: Grundböck, Berger József, Deutsch Lajos, Szárits Ark., Kalmár István Antal, Kohn Mór és Sámuel, Lebák, Molnár Gábor Mátyás, Nikolics Sándor, Polyák György, Rieger Ign., Rudits Farkas, Gergely, Imre, Tóth Pál szuszogó, Ujházi Mihály, Kalmár Antal, a Zenta-vidéki takarékpénztár nevében Horovitz B., Wuits Sándor, Szekfü főjegyző, dr. Freund, Kalmár mint

megbizott. Gombos Zsigm., Pap Sebes, Piszár János, Burány Pál, Erdélyi Lukács, Hürketz, Kovács Vörös Mátyás, Dudás Lajos, Branovácski Milos; nemmel: Belyánszki, Csernák Péter, Deák Ign. id., Flesch József, Györgyvánszky, Halász János ifj., György Alajos, Homolya Máté, Horovitz Bert., Huszák János, Itkovics, Kikirics János ifj., Kozics, Lantos Ferenc, Markus Orbán, Patócs György, Ressler János, Sinka István, Surányi György, Szabó István id., Tésits, Tóth Antal Abonyi, Vlascits, Zimányi, Árpás György, Dudás Menyhért, Kovács Mihály, Nikolics Milos. Elnök kimondja a szavazás eredményét, mely szerint 31-en igennel, 29-en nemmel szavaztak. Ezzel a gyűlés 1/4 órákor bezárattott.

Tisztesség az iskolai értesítőben.

Nem emlékszem, hogy kezemben megfordult volna valaha oly nyomorúságos mű, mely szerzőjének hétrétűen kifordított tarka lelkületét annyira visszatükrözte volna, mint a zentai összes népiskolák igazgatója, Czehe Győző által összeállított „Zenta város közs. népiskoláinak 19-ik értesítője“, — bár az előbbiekre sem mondhatni mást — melynek szerzője, mig egyrésztől annak I—II. szakaszában az igazgatói fontos állást lealacsonyító farkcsóválással az undorodásig sunyit és tömjénez az iskolaszéknek, vagy helyesebben annak vad főnökének, s magát az igazgatók mintaképeül törekszik kiemelni, másrésztől az adatok hamis előadásában törekszik önmagát fölülmulni, úgy, hogy művét inkább a szemtelenségek és hazugságok tárházának címezhetne volna. Valóban nagy erkölcsi bátorság (!?)* kellett ahhoz, hogy Zenta város közönsége előtt, annak kontójára ilyen művel merészkedett előállani; mikor nagyon jól tudja, hogy városunk közönsége teljesen tisztában van egy a tanügy nyomorult állásának, mint szerző és általa annyira fölmagasztalt Mikosevics jellemének ismeretével. No, de nem is Zenta város közönségének volt az szánva; azzal, hogy mit mond hozzá a helybeli közönség, mit sem törődik; olyan ember, ki régen lerázta magáról a tisztesség hamvát, s mások engedelmes szolgálójává alacsonyította magát az ilyen kicsinységeken könnyen tulteszi magát; hanem igenis, szánva volt a felsőbb tanhatóságok s más vidéki tanférfiak félrevezetésére, elámtására.

Nincs szándékom ezen műnek tüzetes részletezésébe bocsátkozni, mert arra sem időm, sem kedvem, sem e b. lap szűk keretében hely nincs; csak néhány tételét fogom a t. közönség előtt megvilágítani.

Vegyük föl ilyenül legelőször is az iskolaszéki elnök, Mikosevicsnek a tanyai iskolák múlt évi vizsgálatáról szóló, Czehe Győző tollából folyó jelentését.

Ámbár a szerzett biztos értesítések, leginkább pedig az előző években látottak által nyert saját tapasztalataim után bátran tehetném, nem bocsátkozom az egyes vizsgálatok leírásába, elégnék tartom azokról egyelőre csak annyit mondani, hogy a legtöbb iskolában, főként a kegyenceknél** a tanítóra bízott úgy examinálni a gyermekeket, a mint neki tetszett; a mi pedig nagy előny; így nagyon természetes, hogy a vizsgálatnak — ha csak teljesen el nem hanyagolta kötelességét — jól kell sikerülni, s ha mégis, mindennek dacára valami hiány mutatkozott, Mikosevics urnak kegyelmes elnézése és Czehe Győző görbe lelke egyenesre faragták azt. Egyedül én voltam az, kinek a vizsgálatán az igazgató, kivált pedig a múlt évben tövéről hegyére állított mindent; hárman is nekiállottak gyermekeimnek, sőt maga az elnök is többször beleszólt, kivált a beszéd és értelemgyakorlat kezelésénél, hogy e vagy ama tárgyat vegyem elő. Világos volt, hogy zavarba akarják hozni egy a tanítót, mint a tanítványokat s vaknak kellett volna lennem, ha már akkor be nem láttam volna, hogy valami fözetik megrontásomra.

* Elvetemültség. Szerk.

** A pálinka mennyisége és minősége arányában növekedik a kedvesség. Szerk.

Egyedül tehát a saját vizsgálatomról szóló információját veszem elő, egy másiknak rövid érintésével, elegendőnek tartván ezt is annak kimutatására, hogy Czehe Győző parancsszóra úgy a multban, mint teszi a jelenben a vizsgálatokról jelentéseit.

Az egész jelentésből világosan kitűnik a gonosz indulat és ártani törekvés, mit a legkézzelfoghatóbban igazolt az ellenem alig egy hónappal később megindított gyalázatos hajszá, minek tüzetes leírását külön cikkben fogom a t. közönséggel megismertetni.

Nézzük először is az iskola tisztaságáról szóló jelentését. Azt tudja mindenki, hogy az iskolát a város, illetve a háztulajdonos tartozik meszeltetni, a tanító csak söpörtetni; de azt is elképzelheti a t. olvasó, hogy ha egy istállóból alakított, alig levert földes talaju terembe 80—90 gyermeket beszorítunk: minél többet söpörtünk, s minél többször poroltatjuk a falakat, az annál szennyesebbé válik; ha a háztulajdonos nem meszeltette ki a vizsgálatra a falakat, arról a tanító nem számolhat.

A mi a beszéd és értelemgyakorlat tanításáért való megrovást illeti, arra mindenképp előt az a megjegyzést tehetem, hogy éppen Czehe Győző igazgató volt az, a ki annak kezelési módoromért — mely most is ugyanaz volt — kétszer nyilvánosan megdicsért, t. i. 1881. és 1883-ban, a mikor is szóról-szóra ezeket írta lapjában: „György Alajos az, a ki a beszéd és ért. gyak. tanítását leghelyesebben fogja föl, a ki nem ragaszkodik a Nagy László utmutatásához, hanem önállóan kezeli azt.“

Ha nem ismernék Czehe Győző jellemét, azt kellene mondanunk, hogy vagy akkor nem volt tisztában a beszéd és ért. gyak. tanításának fogalmával, vagy még most sincs, a mi egy igazgatóban nem csekély hiba; de ismerve kifordított lelkületét, bátran elmondhatjuk, hogy tudatlansággal párosult gonoszság, annyival is inkább, mert G. F. ebbeli tanítási módját „mintaszerű“nek állítja. Ezt részéről azonban ne vegye a t. közönség a G. F. elleni nyilatkozatnak. Isten mentsen! Ő csak azt a modort követi, a mibe Czehe Győző igazgató szerelmesnek látszik lenni. Elővesz t. i. egy példát a Nagy László vezérkönyvből és a feleleteket egyszerűen betanulattja a gyermekekkel, úgy, a mint ott elő vannak írva, ridegen, tekintet nélkül az értelem fejlesztésére, vagy a beszédhelyes előadás gyakorlására, a mi egyébiránt a zentai tanítók legtöbbször általános modor s hozzá még a betanult feleleteket a gyermekekkel nem egyenként, hanem karban, melynél szintén csak a Czehe kívánságát követi — nótázva mondatja el, a mit csakis amolyan Czeheféle paedagógusok minősíthetnek mintaszerűnek.

Nem irok szakértekezést, azért nem ereszkedem bővebben a beszéd és értelemgyakorlat tanítási módjának fejtegetésébe. Mindemellett azonban, mert egyik legfontosabb tárgya a népiskolai oktatásnak s nevelésnek: nem tartom fölöslegesnek róla egyetmást elmondani.

A helyesen kezelt beszéd- és értelemgyakorlat ugyanis nemcsak egyik legfontosabb tárgyát, hanem alapját is képezi a népiskolai oktatás nevelésnek. Rendeltetése, mint már neve is mutatja a gyermek szunnyadó gyenge szellemi tehetőségeit fölébresztteni, folytonosan fejleszteni s gondolkodásra serkenteni, lelkében a nemes érzelmeket felkeltetni s a vallásos erkölcsiséget kebelébe csepegtetni és ápolni; korlátolt ismeretkörét bővíteni és gondolatainak szavakban való helyes előadásában gyakorolni. A mely tanító ezt elhanyagolja, az megcsalja, megrabolja a társadalmat, az államot és az egyházat, mert keze alól, habár gépiesen írni, olvasni, de magán soha segíteni nem tudó, üres fejű, babonáságra hajlandó, becsületre, jellemre s lelkiismeretre mit sem adó emberek — milyennekkel, fájdalom, mai napság uton-utfélen találkozunk — kerülnek ki.

(Folyt. köv.)

Különfélék.

— Beküldetett. Tisztelt szerkesztő ur! Sziveskedjék lapjában a következőket közölni: Mindazoknak, kik férjem elhunyt alkalmából személyes megjelenésükkel, illetve részvétnyilatkozataikkal a megboldogult emléket megtisztelni, nekem pedig fájdalmamat enyhíteni kegyesek voltak, fogadják ez uton lekötelező hálámat. — Zentán, 1888. évi augusztus hó 9-én. — Ö z v. Mihálkovits Istvánné.

— A „Zentai Ellenőr“ szerkesztő- és kiadóhivatala Eötvös-utca Szerezia- (Belevági) féle házban balról a folyosón első ajtó létezik. Közlemények a legközelebbi számba legkésőbb péntek d. u. 3 óráig fogadtnak el, melyek t. Flesch József ur vaskereskedésében is átadhatók.

— A t. iparosok figyelmébe. A kiknek az ipartestület hatáskörébe vágó valami elintézendőjük akad, sziveskedjenek hétköznapokon reggeli 9 órákor, vasár- és ünnepnapokon pedig regg. 8 órákor az ipartestület irodájában jelentkezni.

— Mihálkovics István ma egy hete d. u. 5 órákor helyzetetett örök nyugalomra, még pedig eddig nem tapasztalt részvét kíséretében. Minden egyesület és sok tisztelője koporsójára koszorút helyezett, a testületek gyászlobogó alatt jelentek meg és több ezerre menő közönség adta meg a végtisztességet. A koszorukat egy külön gyászkosci vitte; a tüzoltó egyesület zenekara és a dalárda közreműködése mellett négyes fogatú gyászkoscin vitetett a sirkertbe. — Az örök világosság fényeskedjék neki! Mélyen sujtott nagy családjának fájdalmát pedig enyhítse az általános részvét.

— Program a Zentán f. évi május hó 10. napján tartott népgyűlésből kifolyólag folyó évi augusztus 19-én rendezendő és a népkertben megtartandó népiünnepélyről. 1. Az ünnepély kezdetét veendi déli 12 órákor levonulással a függetlenségi kör helyiségétől a népkertbe tarack-lövések mellett és zenezóval. A tarack-lövések a lópiacson fognak elszütni s innen a népkertbe helyeztetnek át. 2. Az ebéd egy órákor veendi kezdetét 3. Az ünnepély helyén az étkezők és ivók számára megfelelő sátrak állítatnak föl asztalokkal és padokkal a vendéglős által. Egy fősátor lesz, mely fölé egy nagy és két kisebb zászló helyeztetik, a hol a zenészek fognak működni. 4. Az ünnepélyi versenyek sorozata 4 órákor veendi kezdetét a következő sorrendben: a) árbócmászás, b) fazéktörés, c) gyertyafuvas, rendezi Braun Soma; d) távfutás, indító Ormos Kálmán, 1 ször fölnöttek, 2 ször gyermekek; e) nagykezüiek, f) nagyorrúak, g) vörösök versenye; h) súlydobás; i) távugrás; j) magasugrás. Versenybírák: Kozics István, Matkovics József és Reitmann Ferenc. Ügyelő: Braun Soma. 5. Színelőadás kezdete 6 órákor. 6. Táncmulatság végig görögütz mellett. 7. Jutalmak a hirdetés előtt fognak megállapítani. A jutalmak minden verseny után nyomban kiadtnak.

— A nro. II. bűnös nyílt levelét a következő tartalom levél kíséretében küldöttük meg az illető minisztereknek: „Mély alázattal alulírt, az általam hat év óta szerkesztett „Zentai Ellenőr“ című hetilapnak f. é. jul. hó 22-én kiadott s. /a. alázatos tisztelettel ide mellékeltem számában megjelent „Nyílt levél“ben igazság-érzetemtől ösztönözötve, hódoló alázattal fölívni bátorítottam a nagyméltóságú Igazságügyi Miniszter urnak, mint az igazságszolgáltatás legfőbb ellenőrének magas figyelmét két bünesetre, melyek Zenta város romlatlan szívű lakosainak jog- és igazságérzetét évek óta mintegy lidércnyomás alatt tartják megsibbasztva, csupán az igazság utáni sóvárgás visszafojtott érzésének kitörő kínos sóhajait engedve hallatni a jók és becsületesek kebleiből mindannyiszor, valahányszor gondolataink az ijesztőleg szomorú képre tévednek, melynek élethűen esetelt vonásait fentebb mély tisztelettel mellékeltem alázatos nyílt levelem, mint gyászkeret fogja körül.

Nagyméltóságodnak az oktatásügy bölcs kormányzatában minden kiterjedő mely belátása nem téveszthet szem elől semmit abból, a mit magas figyelmére méltatandónak itél, valamint megnyugtató öntudatát a felől is, hogy egyrészt, mint szerény lapszerkesztő, hírlapírói földadatom határait túl nem lépve, kizárólag az igazság iránti lelkesedés által vezéreltettem; másrészt a köztisztesség és közérköcsiség iránt tartozó kötelességemet teljesítettem. És a 2. /a. alatt ide zárt, az általam felidézett két büneset egyike alapjának önméltóságára felhozott, Nagyméltóságod és a nagyméltóságú Igazságügyi Miniszter urhoz intézett „Nyílt levél“ben foglaltak nem hagyhatnák fönn Nagyméltóságodban legcsekélyebb kértelt sem az iránt, hogy Harsányi János zentai tanító saját beismerése szerint a közokirat-hami-

sítás büntetett sokszorosan elkövette s ezért mind- eddig megbüntetve nem lett.

Harsányi János tanítónak 2. /a. hírlapi közleménye az én /a. közleményem valóságából nemcsak semmit sem von le, hanem azt még jobban megerősíti, ha mindjárt személyem ellen intézett s becsületesem lerombolni törekvő vakmerő támadásával egyrészt maga irányában meg nem érdemelt szánalmat, másrészt irányomban gyűlöletet gerjeszteni igyekszik is; mert a /a. közleményem kiegészítésül lapom T. /a. számában még bővebben nyilvánosságra hozottakból még alaposabban megítélheti Nagyméltóságod az ügy állását s lelki megnyugvással várom Nagyméltóságod bölcs és igazságos elhatározását azon meggyőződésben, hogy a tan- és nevelésügy pellen- gérre állítása, az igazságos kigúnyolása és az erkölcsi érzet letiprása nélkül Harsányi János tanítói állásán meg nem hagyható. Mély alázattal Nagyméltóságú Miniszter ur, stb.

— Az egyháztanács f. hó 7-én egyház- gondnoknak egyhangulag Tolmácsy Mártont, a zentai takarékpénztár könyvvezetőjét választotta meg és elhatározta, hogy a sekrestye fatetejét bekátrányoztatja és a templomra ereszesatornát készített.

— A színészek, nem mint az előleges jelentés alapján irtuk, a gymnázium udvarában, hanem a Gambrius söresarnok udvarán állított földött szinkörben játszanak.

— Sajtóhiba. Múlt számunk harmadik cikke végén nem azt irtuk, hogy a no II. bűnöst pártolták, hanem hogy portálták. E két szó között nagy a különbség.

— A városi II. plebánia alapját képező és a középpáráson fekvő 62 hold föld és a felső- hegyi plebániához tartozó 41 hold föld aug. 16-án fog 2-2 holdas parcellákra fölösztatni és a legközelebb meghirdetendő napon árverés útján két, illetőleg 1 évre haszonbérbe adni.

— F. hó 8-án megvizsgálták az 1887. évi templomi számadások, és konstátáltatott, hogy az egyháznak a múlt év végén 93,880 frt 15 kr készpénze volt.

— Aug. 24-én, mint Kossuth névnapja előestéjén a függetlenségi kör saját helyiségében társas-vacsorát rendez.

— Olcsó pénz kapható a róm. kath. plebánián, 6 1/2 % -ra száz forintig kezesség mellett, ötszáz frtig pedig betáblázásra.

— A felsőhegyi plebánia építéséhez szükséges téglá etetésére néhány gazda 200 kocsi szalmát ajánlott föl. A kik a helyszínére szállítani vállalkozni szándékoznak, jelentkezzenek föl. Appel Ede plebános urnál.

— Egyik munkatársunk elment a pécsi kiállítás megtekinteni. Jövő számunkban tudósítást fog írni.

— Drága here. Kormányos Boldizsár f. hó 4-én rajtkapta Kocsis György gazdaköri polgárt a here **eltulajdonításon**, és 22 frt erejéig megbírságot.

— Azt a megdöbbenő hírt olvastuk a „Budapesti Hírlap“ aug. 7-iki számában, hogy az a Ringauf Ottó, ki az aug. 5-iki számunkban közölt és no II. bűnösre vonatkozó előnyomozási jegyzőkönyvet, mint vizsgálóbíró fölvetve, erelt fölmeteszette s mire rátaláltak, már halva volt. Halála okáról sokféle verzió kering, annyi azonban bizonyos, hogy a végzetes tette nem anyagi bajok vitték, mert csak nemrégiben örökölt mintegy 15,000 frtnyi vagyon.

— Beküldetett. Székfű ur nyilatkozatának csak „az ahhoz ész is kell“ féle megjegyzésére annyit jegyzek meg, hogy valamihez hozzá szólni csakugyan ész is kell, és nem elégséges, hogy összes tudományát a „barmászat“ból merítette legyen. Kettőnk között csak az a kis különbség létezik, hogy én a m. kir. állatorvosi tanintézetnek 3 évig rendes hallgatója voltam és a kötelez tananyagból a vizsgálatokat eredményel lettettem, és még csak a szigorlattal vagyok adós, míg ő most már még hallgatója sem lehetne a hivatkozott intézetnek hiányos előképzettsége miatt. — Döme Ferenc.

— Az állatkertből. A sz.-Istvánnapi nagy népiünnepély legérdekesebb és legkimagaslóbb látványossága az állatkert lesz. Az igazgatóság minden lehető elkövet, hogy az ezen alkalomból a fővárosba ránduló vidéki közönség élvezetes órákat tölthessen és jól mulasson az állatkertben, s a látogatók különféle érdekes meglepetésben részesüljenek. Igy Miss Ella Zuila és Miss Lu-Lu, ezen világhírű művészpár bámulatos és hajmeresztő mutatványait naponként kétszer fogja a délutáni órákban bemutatni a nagy közönségnek. — Továbbá számos érdekes, ritkább fajú és nagy értékű állatot is szerzett be az igazgatóság, a melyek mind az ünnepnapokra érkeznek meg.

S z i n h á z.

A mint kilépni láttam a színészeket a színpadra, az a gondolat kísértett, hogy Zentán ilyen társulatot még nem láttam. E sorok írásáig még csak három darabot láttam adatni Hatvani Károly társulata által és örömmel konstátálhatom, hogy nem csalódtam, csakugyan ez a legjobb társulat, melyet eddig Zentán láttam. A színpaduk ugyan puruttya, de a zenekar és előadásuk minden tekintetben kielégítő. A színpad hiányosságán könnyen és gyorsan segíthetne az igazgató, csak a közönség nyujtsa jövedelmet, tömegesen járva a színházba, mert van diszes színpadi készlete, csak hogy másutt elhagyni kényszerült.

Kérve kérem Zenta város t. közönségét, fogadja meleg pártfogásába az érdekes színészeket, a nemzet napszámait. Az a legjobban elhelyezett kiadás, melyet a színházra fordítunk, mert érte a legnemesebben szórakozunk, mulatva tanulunk és vele embertársainkon segítünk.

Első előadás volt aug. 4-én és adták „A z eleven ördög“öt teljes sikerrel. A hercegnő Szilágyiné volt, ki szép alak, jól is játszott, de mimikája nem volt hercegnői, azaz nem finom, nem előkelő; Hermine volt Sárosi Aranka, ki már alakjánál fogva is kedves jelenség, kisebb szerepével is megnyerte a közönség rokonszenvét, a III. jelenetben tapssal jutalmazták; Mene- laus maga az igazgató volt, kinek igen szeren- csés beszélő organuma van és magát képzett színésznek bizonyította; a társulat elsőrendű tagjaiul ismertem föl magát az igazgatót és Felekinét, tiszta hangjuk van és oly hibátlanul beszélnek, hogy egyetlen szavuk sem vesz el a hallgatókra nézve; első adata a Vikomtet, a második Mariannát többször megtapsolták, a II. föl vonásbeli triójukért lámpák elé hívták őket. Pomporius volt Tapolczai Dezső, színészakad. növen- dek (Flesch József mostoha fia), határozott szí- nészi tehetség, ő volt az est hőse, III. fölvonás- beli, zentai vonatkozású kuplét többször meg- ujjrattatták; a tanácsost jól játszotta Borbély, nővérét Bogárdiné. — Mindenki kielégítve és abban a meggyőződésben távozott, hogy a társulat érdemes a pártfogásra.

Ma egy hete „Felhő Klári“t adták. András szerepében Bihari annyira jó volt, hogy az első fölvonás után lámpák elé hívták, a cím- szerepben Hatvaniné, Katicéban Bihariné, Fát- yo! Ferkóéban Hatvani, Tengerében Berényi, Csik Vendelében Bódi J. (színészakad. növendék), Istókéban Borbély, ki II. föl. jelenetével tap- sot aratott, Bencéében Hervei minden tekintetben jók voltak, Szilágyiné csinos Éva volt, jól is ját- szott, több ízben zajosan megtapsolták, Tapolczai kitűnő Gergő volt.

F. hó 9-én „A cigány báró“t játszo- ták. Zsupán Borbély, Arzena Sárosi Aranka, Mi- rabella Bogárdiné, Carnero Tapolczai, Czippa Fe- lekyné, Saffi Hatvaniné, Barinkai Lorándi volt. Valamennyien derekasan megfeleltek szerepüknek. Felekyné és Hatvaniné ugy játékkal, mint éne- kükkel, Sárosi Aranka pedig gyenge bár, de kel- lemesen csengő gyermek hangjával és előnyös külsejével megnyerték a közönség tetszését.

Felelős szerkesztő: Reitmann Ferenc.

Kiadótulajdonos: a „Zentai függetlenségi kör“.

H I R D E T É S E K.

Szállási földek haszonbérbe adása.

Alólírott zárgondnok ezennel közhírré teszem, miszerint a

Tésits Sándor-féle

36 lán c oromi, valamint 105 lán c

➡ felsőközépszállási földek ➡

a rajtok levő gazdasági épületekkel

f. hó 19-én, azaz vasárnap d. u. 1/4 órákor

a városháza udvarán nyilvános árverésen

➡ egy évre ➡

haszonbérbe ki fognak adatni.

DUDÁS ISTVÁN,

zárgondnok.

Árverési hirdetményi kivonat.

A zentai kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Fehér József végrehajtónak Piri Bálint és neje Cseh Erzsébet elleni végrehajtási ügyében végrehajtató kérelme folytán a végrehajtási árverés a zentai kir. járásbírósa területén levő, az ó-kanizsai 1201. sz. tjkvben Piri Bálint és neje szül. Cseh Erzsébet nevében fölvetett 1231. nr. sz. 982. számú ház, udvar és kertre 1600 frt kikiáltási árban elrendeltetett, és hogy ezen ingatlant az **1888. évi augusztus hó 18-ik napján délelőtti 10 órakor Ó-Kanizsa község házában** megtartandó nyilvános árverésen becsáron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak bánatpénzzel 100 frtot készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban letenni. Zentán, 1888. évi május hó 6-ikán, a kir. járásbírósa, mint telekkönyvi hatóságnál.

Dr. Móré, kir. aljárásbíró.

Kiadó ház.

Özv. Miklósváry Jenőné tulajdonát képező, a posta-utcában, Mihalkovics haza átellenében fekvő, modernül épült

UJ SAROKHÁZA

november 1-től kiadó. — Értekezhetni a tulajdonosnővel.

PÁLYÁZAT.

A zentai róm. kath. hitközség kebelébe tartozó

Felsőhegyen építendő új templom és plebánia

építéséhez megkívántató terv és költségvetés elkészítésére az egyháztanács f. hó 7-én hozott határozata alapján ezennel pályázat hirdettetik.

A templom hossza 26. szélessége 12 méter. A paplak négy lakoszobából, konyha, élelőszár és gazdasági épületekből állandó, melyek egy földel alá veendőek.

A templom bolttives mennyezettel és legyes toronnyal építendő és költsége **10 ezer** frt, a paplaké pedig **4 ezer** frtig terjedhet.

Az elfogadandó legjobb terv az ipartörvényben megállapított százalékos díjazással, a második terv 100 (száz), a harmadik 50 (ötven) forint tiszteletdíjjal fog jutalmaztatni, azzal a megjegyzéssel, hogy az első terv készítője, ha esetleg építő vállalkozó leendő, a tervért díjazást igénybe nem vehet.

A tervet szabályszerű költségvetéssel fűszerelve f. é. szept. 8-ig bezárolag alulírt plebánushoz címezve küldendő, illetve átadandók. Bővebb értesítés ugyanattól szerezhető.

Zentán, 1888. évi aug. 8-án.

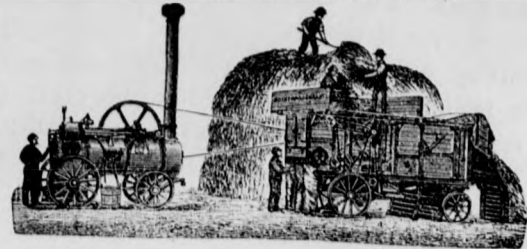
A zentai róm. kath. hitközség nevében

Appel Ede,

plebánus és a hitközség egyh. elnöke.

HOFHERR és SCHRANTZ

BUDAPESTEN,
V. VÁCI-KÖRUT 76. SZÁM
(az osztr.-magy. államvaspálya közelében).

Ajánlják nagy választékban raktárakon levő

4, 6 és 8 lóerejű

gőzmozdonyokat és gőzeséplőgépeket

(verőléces rendszer) és

2, 2 1/2, 3 és 4 lóerejű legújabb

szabadalmazott gőzcséplőkészleteket

szab. páncélszeges dobbal,

továbbá szalmakazalozókat, tisztító rostákat, trien-
röket, kezi és JARGÁNY-CSEPLŐGÉPEKET és a

legjobbnak elismert

„FAVORITAS-ARATÓGÉPEKET,

fűkaszázó-gépeket, Hollingsworth-féle szén-
gyűjtőket, ekéket és minden egyéb gazdasági gépeket jua-
nyos árak mellett.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

70/1888. tkv. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A zentai kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Borsos Klárának Zavisits Szvetozár örökösei elleni végrehajtási ügyében 1887. évi június hó 30-ikán elárverezett, Bikár János által megvett következő ingatlanokra, u. m.: a) az ó-kanizsai 5054. sz. tjkvben fölvetett 1393/b. hr. sz. 2 h. 100 □-öles földre o. é. 1120 frt kikiáltási árban; b) az 5055. sz. tjkvben fölvetett 2715. hr. sz. 1 h. 600 □-öles földre o. é. 515 frt kikiáltási árban; c) az ó-kanizsai 5053. sz. tjkvben fölvetett 1393/a. hr. sz. 2 h. 100 □-öles földre o. é. 1110 frt kikiáltási árban; d) az ó-kanizsai 5054. sz. tjkvben fölvetett 5123/a. hr. sz. 1200 □-öles szőlőre 520 frt kikiáltási árban, és végre e) az ó-kanizsai 5053. sz. tjkvben fölvetett 5153/b. hr. sz. 1200 □-öles szőlőre o. é. 500 frt kikiáltási árban; miután árverési vevő az árverési föltételeknek eleget nem tett, annak kára és veszélyére az 1881. évi LX. t.-c. 187. szakasza értelmében az újabb árverés elrendeltetett és hogy ezen ingatlanok az **1888. évi augusztus hó 24-ik napján délelőtti 10 órakor Ó-Kanizsa község házában** megtartandó nyilvános árverésen becsáron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak bánatpénzzel a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban letenni.

Zentán, 1888. évi június hó 9-ikén a kir. járásbírósa, mint telekkönyvi hatóságnál.

Roth, kir. járásbíró.

a legkitűnőbb minden féreg ellen,

meglepő erővel hat és a férgeket gyorsan, biztosan úgy kiirtja, hogy **nyoma sem marad.**

Tökéletesen megsemmisíti a **poloskát és bolhát.**

A **svábbogaraktól** alaposan megtisztítja a konyhát.

Tüstént eltávolítja a **molyt.**

A leggyorsabban megszabadít a **legyektől.**

Megvédi házi állatainkat és növényeinket minden féregtől és az azok által okozandó betegségtől.

A fejnek a tetvektől való teljes tisztaságát előidézi.

Fokozott figyelemmel kell örködni: A mit pusztá papírban mérnek ki, soha sem Zacherl. különlegesség.

Eredeti üvegekben valódi és olcsó csakis a főraktárban.

J. ZACHERL, BÉCS I. GOLDSCHMIEDGASSE 2. kapható.

KAPHATÓ:

Zentán: Czirfusz Ferenc gyógyszerésznél. Singer M. fia kereskedésében.
Adán: Mirtson Antalnál. Popovits M. J.-nél.

Az összes ipartestületek jegyzői irodái számára használandó

NYOMTATVÁNYOK

készletben és tiszta kivitelben kaphatók:

ENGEL ADOLF

könyv- és könyomdai műintézetében
SZEGEDEN.

➡ Árjegyzéket bérmentve szívesen küld meg bárhova. ➡